

Dvanáct kroků k bezpečné a respektující péči o matku a dítě a celou rodinu

včetně příslušných ukazatelů jejich naplňování

Bezpečná a respektující porodní péče o nedělitelnou jednotku matka-dítě se **vyznačuje dodržováním zásad, které shrnula do Dvanácti kroků k bezpečné a respektující péči o jednotku matka-dítě a rodinu Mezinárodní iniciativa za péči u porodu (ICI)**. Poskytovatelé takové péče vypracovali veřejně přístupné strategie pro praxi a vzdělávání pracovníků, které po poskytovatelích zdravotní péče vyžadují dodržování následujících zásad:

Krok 1 Jednejte s respektem, zachovávejte důstojnost a umožňujte informovanou volbu

S každou ženou a dítětem jednejte důstojně, citlivě a s respektem a buďte ohleduplní vůči jejímu kulturnímu zázemí. Podávejte jí a její rodině úplné informace, které potřebuje pro rozhodování o péči pro sebe a své dítě, a zaručte jí tak právo na informovaný souhlas a negativní revers. Osvojte si postupy respektující práva pacientů. Zabraňujte tak diskriminaci a špatnému zacházení se socioekonomicky znevýhodněnými ženami a chraňte práva HIV pozitivních pacientek či žen, které utrpěly perinatální ztrátu. Je naprosto nepřijatelné za jakýchkoli okolností vyvíjet na ženy, jejich novorozené děti nebo ostatní rodinné příslušníky fyzický, verbální nebo psychický nátlak.

Ukazatele

1. Jsou k dispozici mechanismy pro zpětnou vazbu, kterými lze vyjádřit nespokojenost (např. schránka na stížnosti).
2. Je stanoven postup pro vyřizování stížností a klienti se s ním mohou předem seznámit.
3. V zařízení je vystavena Listina respektující péče v těhotenství a při porodu: Univerzální práva těhotných a rodiček.
4. Návštěvníci pozorují, že se personál chová ke klientům ohleduplně a s respektem.
5. Z dotazníků či rozhovorů s klientkami vyplývá, že tento Krok je v daném zařízení naplňován.

Krok 2 Poskytujte bezplatnou nebo finančně dostupnou péči s transparentní nákladovostí.

Respektuje právo každé ženy na dostupnou, nediskriminační a plně či částečně hrazenou péči po celou dobu těhotenství, porodu a šestinedělí. Informujte klientky a jejich rodiny o výši předpokládaných poplatků za vaše služby, jsou-li nějaké, a možnostech jejich placení. Vaše sazby za předporodní přípravu a péči v těhotenství, při porodu a v poporodním období by měly být předem známé, transparentní a v souladu se státními doporučenými postupy. Pro případ komplikací mějte zajištěné financování ze zdravotního pojištění (tzn. žádné příplatky za císařský řez či jiné akutní ošetření). Zakažte platby „na ruku“ a systematicky kontrolujte dodržování tohoto zákazu. Za žádných okolností nelze ženě či dítěti odmítnout péči kvůli neplacení nebo je ze stejného důvodu odmítat propustit z poporodní péče.

Ukazatele

1. Zařízení neeviduje žádný případ odmítnutí nebo naopak zadržování pacientky nebo jejího dítěte kvůli neplacení.
2. Z výpovědí žen v dotaznících či rozhovorech vyplývá, že výše poplatků za poskytnutou péči odpovídala zveřejněnému ceníku a nikdo po nich nevyžadoval žádné další poplatky nebo protislužby.
3. Ve vestibulu porodního oddělení a na recepci nebo pokladně je viditelně vyvěšený ceník všech poskytovaných služeb. Ceník rovněž uvádí, jakým způsobem mohou klientky či jejich rodiny nahlásit nedodržování ceníku nebo žádosti o úplatky.

Krok 3 Nabízejte komplexní péči o jednotku matka-dítě a celou rodinu.

Poskytujte péči financovanou podle výsledků, nikoli výkonů, a osvojte si v ní partnerský přístup ke klientkám a praxi založenou na důkazech odvíjející se podle jejich potřeb, zdravotních výsledků a ekonomické efektivity. Své služby založte na tom, co si ženy přejí pro své dítě a svou rodinu během těhotenství, při porodu a po něm. Maximálně podporujte normální bio-psycho-sociální pochody u porodu přístupem, který k porodu zaujímá obor porodní asistence v odpovídajícím rozsahu péče vhodném pro většinu žen, v systému umožňujícím spolupráci mezi jednotlivými obory, komunikaci mezi nimi a péči i o rizikové skupiny matek a novorozenců. Zajistěte, aby tento model péče o jednotku matka-dítě a celou rodinu byl dostupný na všech úrovních péče a za všech okolností, a aby tuto péči poskytovali cíleně školení zdravotníci, kteří mají všechny potřebné kvalifikace nebo pracují v týmu zdravotníků s různými specializacemi.

Ukazatele

1. *Na základě dotazníků a rozhovorů se zdravotníky a managementem zdravotnických zařízení lze vyhodnotit, jak dobře znají tento model péče.*
2. *Klienti a jejich doprovod potvrzují, že zařízení funguje podle tohoto modelu a uplatňují se zde postupy typické pro tento model péče.*
3. *Z dotazníků klientek vyplývá, že poskytovaná péče funguje podle tohoto modelu.*

Krok 4 Nabízejte nepřetržitou podporu po celou dobu porodu

Informujte ženy o výhodách nepřetržité podpory po celou dobu porodu a ujistěte je, že mají na tuto podporu nárok od osoby (osob) dle svého výběru. Může jimi být otec dítěte, partner, člen rodiny, dula¹, tradiční porodní asistentka² a podobně. Nepřetržitá podpora během porodu zlepšuje výsledky porodu na straně matky i dítěte: přináší pozitivnější porodní zkušenost, zvyšuje pravděpodobnost spontánního vaginálního porodu, zkracuje délku porodu, snižuje počet instrumentálních vaginálních porodů, porodů císařským řezem, nutnost analgezie a pravděpodobnost nízkého Apgar skóre (po 5 minutách). Nejlepších výsledků dosahuje nepřetržitá podpora tehdy, poskytuje-li ji osoba, jejíž jedinou rolí při porodu je výhradně tato podpora, nepatří tedy do okruhu ženiny rodiny či přátel, s doprovázením k porodu má zkušenosti a je k němu vyškolená (např. dula).

Ukazatele

1. *V zařízení je viditelně - slovně i graficky - propagována možnost mít při porodu vlastní doprovod a tato možnost je ženám nabízena v těhotenské poradně.*
2. *Klienti dosvědčují, že každé ženě je umožněna kontinuální podpora během porodu.*
3. *Ženy a jejich rodiny v dotaznících či při rozhovorech uvádějí, že byly podporovány v možnosti mít u sebe při porodu vlastní doprovod a doprovázející osoby skutečně dostaly prostor o ženu během porodu pečovat.*

Krok 5 Nabízejte prostředky tišící bolest

V první řadě nabízejte nefarmakologické metody úlevy od bolesti jako bezpečný způsob usnadnění porodu. Informujte ženy a jejich doprovod o tom, jak správně využít těchto metod - dýchání, doteky, masáže, relaxační techniky a rození ve vodě (umožňuje-li to dispozice zařízení). Pokud jsou k dispozici farmakologické prostředky tlumení bolesti a rodička si je žádá, vysvětlete jejich výhody a rizika. Vzdělávejte personál v oblasti úlevových a tišících metod a technik a školte je v tom, aby respektovali přání žen a jejich informovanou volbu a maximálně tak podporovali jejich autonomii a komfort.

1 Duly jsou profesionální certifikovaný doprovod vyškolený k podpoře rodičky ve všech fázích porodu.

2 Tradiční soukromé porodní asistentky (TBA), jsou-li uznávány jako součást zdravotní péče.

Ukazatele

1. Jsou k dispozici písemné postupy týkající se relaxačních a tišících prostředků a metod, které rovněž uvádějí, že v případě farmakologického tlumení bolesti je nutné monitorovat jednotku matka-dítě častěji.
2. V dotaznících či rozhovorech členové personálu potvrzují, že jsou seznámeni s těmito postupy a že jsou patřičně vyškoleni k aplikaci všech dostupných metod tišení bolesti a relaxace.
3. Přímým pozorováním lze ověřit, zda jsou nabízeny relaxační a tišící prostředky a zda jsou při nich matka a dítě adekvátně monitorováni.
4. Užívání těchto technik lze v některých typech zařízení ověřit namátkovou kontrolou dokumentace. Z dotazníků a rozhovorů s klientkami lze zjistit dostupnost metod tlumení bolesti v daném zařízení.

Krok 6 Poskytujte péči založenou na důkazech.

Uplatňujte a propagujte postupy, u nichž je vědecky prokázána jejich prospěšnost a které podporují normální fyziologii porodu, šestinedělí a novorozeneckého období. Mezi tyto postupy patří (nejen):

- Umožnit porodnímu procesu plynout svým tempem a nezasahovat do porodu pouze kvůli standardizovaným časovým lhůtám.
- Pokud možno nepřijímat rodící ženy na porodní sál/pokoj, dokud nejsou v aktivní fázi první doby porodní, zároveň jim ale poskytnout podporu a možnost užívat prostory zařízení a zajistit jim a jejich rodinám co největší komfort a bezpečí (včetně podpůrné péče, úlevových prostředků, jídla, pití a prostoru pro pohyb a odpočinek).
- Nabízet ženám při porodu jídlo a pití podle jejich potřeb.
- Povzbuzovat ženy při porodu k volnému pohybu, pomáhat jim při zaujímání úlevových poloh, jako je dřep, sed, poloha na všech čtyřech a zajistit pomůcky pro vertikální polohy.
- Zachovávat ženám při porodu a po něm soukromí pomocí oddělených místností nebo závěsů.
- Vyškolit personál v manuálním obratu plodu v poloze koncem pánevním do polohy záhlavím a v bezpečném vedení porodu koncem pánevním.
- Podporovat okamžitý a nepřetržitý kontakt matky a dítěte kůže na kůži, ranou vazbu, zahájení kojení a stimulaci novorozence a zajistit, aby jednotka matka-dítě nebyla rozdělena.
- Přerušit pupeční šňůru až po dotepání, aby se neomezil přísun živin novorozenci.
- Pečlivě vykonávat všechny úkony základní péče o novorozence i v případech nemocného nebo nedonošeného dítěte: podporovat kontakt matky s nemocným nebo nedonošeným novorozencem, klokánkování a krmení odstříkaným mlékem (nebo mateřským mlékem od jiné ženy), pokud není možné dítě kojít.

Ukazatele

1. Na stěnách visí plakáty rodiček, jak jedí, pijí a volně se pohybují, a ilustrace vertikálních a dalších fyziologických poloh pro porod, včetně pozic, kdy ženu podpírá partner či doprovod.
2. Jsou volně k dispozici pomůcky pro usnadnění fyziologických poloh při porodu, jako například gymnastické míče, stoličky, matrace, podložky, žebřiny a závěsná lana.
3. Prostory jsou odděleny stěnami nebo závěsy pro zachování soukromí.
4. Návštěvníci si mohou prohlédnout osvědčení zaměstnanců o absolvování kurzů zevního obratu plodu a vedení porodu plodu v poloze koncem pánevním.
5. Z výpovědí klientek a jejich doprovodných osob je zřejmé, že zařízení umožňuje okamžitý a nepřerušovaný kontakt matky s dítětem kůže na kůži, rooming-in, dotepání pupeční šňůry, matce není nijak omezován přístup na jednotku intenzivní péče v novorozeneckém oddělení a má podporu v klokáňování (kůže na kůži) svého novorozence dítěte.

Krok 7 vyhýbejte se škodlivým praktikám

Vyhýbejte se potenciálně škodlivým postupům, u nichž nebylo dostatečně prokázáno, že by při jejich rutinním či častém provádění u fyziologického těhotenství, porodu a šestinedělí převažovala jejich prospěšnost nad možnými riziky. Měli byste k nim přistoupit pouze v konkrétní situaci po zvážení nejnovějších vědeckých poznatků dokazujících, že jejich výhody pravděpodobně převáží potenciální rizika a jsou v souladu s (mezi)národními doporučenými postupy. Vždy byste je měli diskutovat s matkou, aby k nim mohla dát svůj informovaný souhlas.

Vyhnut byste se měli těmto rutinním praktikám:

- klystýr
- Hamiltonův hmat
- umělé protržení vaku blan
- nástřih hráze
- častá či opakovaná vaginální vyšetření
- omezování pití a jídla
- nucený pobyt na lůžku či omezování pohybu
- poloha na zádech a gynekologická poloha
- velký počet střídajících se pečovatelů
- řízené tlačení
- tlak na fundus (Kristellerova exprese)
- okamžité přerušování pupečníku
- separace matky a dítěte

Mezi praktiky, které jsou pro nízkorizikové rodičky potenciálně škodlivé, ale v případě komplikací nebo u rizikových skupin mají své opodstatnění či jsou dokonce nezbytné, patří:

- umělé vyvolávání nebo urychlování děložních kontrakcí
- nitrožilní infuze
- kontinuální elektronická monitorace plodu
- zavedení cévky
- použití kleští nebo vakuuextraktoru
- manuální vybavení placenty
- odsátí novorozence
- císařský řez

Ukazatele

1. Četnost těchto praktik v daném zařízení nepřesahuje přijatelnou hranici mezinárodních doporučení a tyto údaje jsou veřejně přístupné. U spádových a specializovaných pracovišť je tato hranice vyšší.
2. Je možné porovnat statistiky různých zařízení.
3. Klientky v dotaznících a rozhovorech uvádějí, že dostaly dost informací o důvodech pro navrhovaný zákrok a že se čekalo na jejich souhlas se zákrokem.

Krok 8 Podporujte zdraví a předcházejte nemocem

Základem pro lepší zdravotní péči o ženy a jejich děti je propagace fyziologických a prevence patologických jevů. **Používejte vzdělávací a zdravotnické prostředky, které podporují zdraví jednotky matka-dítě a předcházejí patologiím a komplikacím.**

- Šiřte osvětu o správné výživě, pitné vodě a čistém a bezpečném prostředí a podporujte jejich dostupnost.
- Do poskytovaných služeb zahrňte osvětu o správných hygienických návycích. Na všech místech, kde poskytujete péči u porodu, zajistěte pitnou nebo převařenou vodu, čisté toalety a čisté prostředí.
- Podávejte klientkám informace o prevenci a léčbě chorob, jako je malárie, syfilis, žloutenka typu B, toxoplazmóza, HIV/AIDS, a o očkování proti tetanové nákaze.
- Stanovte si jasné a nediskriminační strategie a postupy pro péči o HIV pozitivní klientky a jejich novorozené děti. Postupujte podle národních standardů prevence a léčby AIDS v těhotenství včetně prevence přenosu HIV a rané léčby HIV pozitivních novorozenců.
- Šiřte osvětu o bezpečném sexuálním chování, plánování rodiny a reprodukčních právech žen, nabízejte ženám možnosti pro plánování rodičovství a dospívajícím zprostředkujte služby pro ně určené.
- Nabízejte ženám podporující a kulturně srozumitelnou předporodní přípravu, která je založená na vědeckých důkazech, a poskytujte takovou předporodní, porodní, poporodní a neonatální péči, která se zabývá fyzickým i psychickým zdravím matek a dětí v kontextu dané kultury a rodinných vazeb a neopomíjí ani matky, které prošly ztrátou dítěte.
- Při propuštění z péče by měla mít klientka a její rodina dostatek informací ohledně správné péče o novorozence a šestinedělku včetně informací o očkování, plánovaných kontrolách, příznacích nebezpečných stavů a možnostech pohotovostní péče.

Ukazatele

1. *V zařízení jsou přístupné informační materiály, cedule a nabídky kurzů předporodní přípravy a péče o dítě, která se věnují výše uvedeným tématům.*
2. *Členové personálu potvrzují, že se kontinuálně vzdělávají a mají tak nejnovější informace o postupech zlepšování zdraví matek a dětí a prevenci nemocí, ke které patří i osvěta o správné hygieně a plánování rodičovství.*
3. *Z výpovědí klientek vyplývá, že poskytovaná péče zahrnuje i výše uvedená témata. Pozorování v daném zařízení potvrzuje, že úroveň vybavení a infrastruktury je dostatečná a odpovídá hygienickým nárokům.*
4. *Klientky a jejich rodiny mají přístup k informacím ohledně plánování rodiny a péče o novorozence.*

Krok 9 Zajišťujte pohotovostní péči a transport

Zajistěte klientkám přístup k akutní péči ve stavech ohrožení života. Ujistěte se, že všichni členové personálu jsou kompetentní včas odhalit ohrožující stavy a komplikace a dokáží poskytnout účinnou pomoc a stabilizovat pacienta. Rovněž musí mít možnost konzultace s pověřeným lékařem na dálku a dostupný a spolehlivý způsob převozu do nemocnice:

- Zvyšujte připravenost žen na porod a případné komplikace v těhotenství prostřednictvím osvětových aktivit a komunitních a zdravotnických organizací.
- Mějte připravený plán pro případ, že by matka či dítě potřebovali péči nad rámec možností vašeho zařízení. Opatření pro tyto případy by měla zahrnovat konzultaci na dálku, spolehlivý systém komunikace a včasný a bezpečný transport matky, dítěte nebo obou do spádové nemocnice.
- Dbejte na to, aby všichni poskytovatelé péče v těhotenství, při porodu a po něm měli adekvátní a platnou kvalifikaci pro poskytnutí první pomoci a zvládání krizových situací, a byli tak schopni rychle a včas stabilizovat a ošetřit rodičku i novorozence, případně je resuscitovat.
- Mějte k dispozici léky, pomůcky a přístroje, které jsou nutné ke stabilizaci a ošetření rodičky a novorozence v případě komplikací, jako je vysoká hypertenze a s ní spjaté závažné stavy, silné poporodní krvácení, hypovolemický šok, poruchy dýchání a sepsy.

Ukazatele

1. *Klienti mohou spatřit léky, pomůcky a přístroje pro akutní ošetření (infuze s magnéziem, uterotonika, tamponády, NASG - kompresní oblek, vybavení na resuscitaci, kyslíkové bomby a přenosné inkubátory) a rovněž osvědčení o absolvování kurzů resuscitace a akutního převozu.*
2. *Postupy a strategie pro akutní převoz jsou k dispozici písemně.*
3. *V případech, kdy došlo k akutnímu převozu z domova, kliniky, porodního centra apod. do nemocničního zařízení, ženy v dotaznících uvádějí, že s nimi pracovníci cílového zařízení jednali s respektem a bez obviňování a že byli na jejich příjem připraveni.*
4. *Klienti vidí doklady o kontinuálním vzdělávání a praktikování nejnovějších záchranných postupů.*

Krok 10 Systematicky podporujte své zaměstnance

V personální strategii se zaměřte na podporu svých pracovníků, abyste mohli najít nové a udrželi si ty stávající, abyste jim zajistili bezpečné a stabilní pracovní podmínky a umožnili jim odvádět kvalitní práci v respektujícím a přátelském pracovním prostředí. Zaveďte politiku výjimek pro porodní asistentky a podporujte tak setrvání zkušených, kvalifikovaných a svému oboru oddaných zdravotníků (porodních asistentek, sester) na odděleních a v zařízeních, kde se poskytuje porodní péče.

Ukazatele

1. *Na požádání lze nahlédnout do dokumentů personální strategie daného zařízení, která řeší bezpečnost a ochranu zaměstnanců a porodní asistentky zprošťuje povinného přezazování na jiné pracoviště.*
2. *Z dotazníků a rozhovorů se zaměstnanci vyplývá, že se ztotožňují s personální politikou svého pracoviště a že se tato politika zabývá výše popsanými oblastmi. Pracovníci rovněž mohou hovořit o bezpečnostních podmínkách při práci a hlavních problémech svého pracoviště.*

Krok 11 Nabízejte možnosti návazné péče

Propojte vámi poskytovanou péči se souvisejícími službami pro matku a dítě - spolupracujte s lektory, zdravotníky, institucemi a organizacemi poskytujícími návaznou péči. Spolupracujte i s tradičními porodními „bábami“ a dalšími osobami, které doprovázejí ženy k porodu a jsou uznávány jako součást zdravotních služeb v rámci návazné porodní péče. Pracovníci z institucí a organizací nabízejících služby v těhotenství a mateřství by měli zejména:

- Spolupracovat přes hranice jednotlivých oborů, kultur a institucí tak, aby jednotce matka-dítě poskytovali nejlepší možnou péči od fungujícího týmu, jehož členové se navzájem respektují a uznávají odbornost a zkušenosti kolegů.
- Podporovat návaznost porodní péče o jednotku matka-dítě při zachování co nejmenšího počtu jejích poskytovatelů.
- Navázat spolupráci s obvodními lékaři, terénními zdravotníky a dalšími poskytovateli primární péče a zlepšovat tak možnosti akutní léčby, konzultací a včasného převedení nemocných matek či dětí (včetně nedonošených) do péče příslušné nemocnice či vhodného specialisty.
- Dbát na to, aby matka věděla o dostupných službách ve svém okolí vhodných pro ni a její dítě, a aby mohla takových služeb využít.

Ukazatele

1. Jsou písemně k dispozici postupy pro spolupráci mezi zdravotnickými zařízeními a převedení pacientů do péče v jiném zařízení.
2. Z dotazníků a rozhovorů vyplývá, že komunikace a vztahy mezi institucionálními a komunitními zdravotníky jsou dobře nastavené a fungují.
3. Z výzkumu mezi spolupracujícími lékaři z jiných pracovišť vyplývá, že znají filozofii daného zařízení a popisují své zkušenosti se spoluprací s tímto subjektem.
4. Výpovědi zaměstnanců a klientek ukazují, že zařízení spolupracuje s jinými subjekty a poskytuje kontinuální péči od co nejnižšího počtu poskytovatelů.

Krok 12 Podporujte kojení a kontakt kůže na kůži

Naplňte všech 10 kroků k úspěšnému kojení revidované iniciativy Baby-Friendly Hospital Initiative (2018) — Ochrana, prosazování a podpora kojení v zařízeních péče o matku a dítě:

- Dodržujte *Mezinárodní kodex marketingu náhrad mateřského mléka* a související rezoluce Světového zdravotnického shromáždění. Mějte písemně vypracovanou strategii výživy kojenců a systematicky s ní seznamujte vaše zaměstnance a klienty. Vypracujte systém monitorování a statistického hodnocení.
- Zařídte, aby měl personál dostatek informací a dovedností potřebných k efektivní podpoře kojení.
- Hovořte s těhotnými a jejich rodinami o důležitosti kojení.
- Umožňujte okamžitý a nerušený kontakt kůže na kůži a podporujte matky v kojení co nejdříve po porodu.
- Pomáhejte matkám se zahájením kojení a pomozte jim kojení udržet a překonat obvyklé obtíže.

- Kojeným novorozencům nepodávejte žádné jiné tekutiny kromě mateřského mléka, s výjimkou lékařsky indikovaných případů.
- Umožněte matkám rooming-in, pobyt společně s jejich dítětem 24 hodin denně.
- Podporujte matky, aby své děti kojily na požádání.
- Poučte klientky o používání lahviček, saviček a šidítek a jejich rizicích.
- Postarejte se, aby při propuštění z lůžkové péče po porodu měli novorozené děti a jejich rodiče možnost další péče a podpory, kdykoli potřebují.

Ukazatele

1. *Zaměstnanci viditelně podporují kontakt kůže na kůži, společný pobyt matky a dítěte a zahájení kojení co nejdříve po porodu.*
2. *Zařízení poskytuje péči oběma členům jednotky, novorozenci i matce, a disponuje dostatečně velkými lůžky pro oba, případně má k dispozici také postýlky vedle lůžka.*
3. *V prostorách zařízení nejsou vyvěšeny žádné reklamy na umělá mléka, klientky při propuštění nedostávají vzorky umělého mléka zdarma.*
4. *V prostorách zařízení jsou vystaveny poutavé plakáty citlivě zobrazující kojení a kontakt kůže na kůži a texty o prospěšnosti obojího v jazyce místních obyvatel.*
5. *V dotaznících či rozhovorech klientky potvrzují, že dané zařízení dodržuje všech 10 kroků revidované iniciativy BFHI.*

Mezinárodní Iniciativa za porodní péči

International Childbirth Initiative

12 kroků k bezpečné a respektující péči o matku a dítě a celou rodinu (zkrácená verze)

- Krok 1** **S každou ženou a dítětem jednejte citlivě, důstojně a s respektem**, bez toho, abyste na ně vyvíjeli jakýkoli fyzický, verbální či psychický nátlak a poskytněte jim tak bezpečnou a citlivou péči respektující zvyky, hodnoty a práva každé ženy - práva na sebevyjádření, informovanou volbu a soukromí.
- Krok 2** **Respektuje právo každé ženy na dostupnou, nediskriminační a plně či alespoň částečně hrazenou péči** po celou dobu těhotenství, porodu a šestinedělí a mějte při tom na paměti, že za žádných okolností nelze odepřít péči ženě ani dítěti kvůli neplacení nebo jim po porodu bránit v odchodu z vašeho zařízení.
- Krok 3** **Jako standard poskytněte péči v modelu porodní péče o jednotku matka-dítě a celou rodinu a začleňte do něj filozofii a praxi oboru porodní asistence.** Přístup tohoto oboru může uplatňovat každý zdravotník v porodnictví, a to na všech úrovních péče a v jakémkoli typu zařízení.
- Krok 4** **Zaručte každé ženě právo na nepřetržitou podporu po celou dobu porodu**, informujte ji o výhodách této podpory a zajistěte, aby se jí podpory při porodu dostalo od osob, které si sama určí.
- Krok 5** **Nabízejte nefarmakologické prostředky a metody tišení bolesti** jako bezpečné prostředky první volby. Pokud jsou k dispozici farmakologické prostředky tlumení bolesti, vysvětlete jejich výhody a rizika.
- Krok 6** **Poskytněte péči založenou na důkazech, která je prokazatelně prospěšná pro matku, dítě i celou rodinu** v průběhu celého těhotenství, při porodu i po narození dítěte.
- Krok 7** **Vyhýbejte se potenciálně škodlivým postupům a praktikám, u kterých není dostatečně prokázáno, že jejich prospěšnost převyšuje rizika rutinního či častého používání** u fyziologického těhotenství, porodu a šestinedělí.
- Krok 8** **Zavádějte opatření pro podporu zdraví a prevenci nemoci** u matky, dítěte a celé rodiny. Patří k nim osvěta o správné výživě, nezávadné vodě, hygieně, plánování rodičovství, prevenci nemocí a komplikací a příprava na porod a následnou péči o dítě.
- Krok 9** **Zajistěte rodiče a novorozenci vhodnou akutní léčbu**, pokud ji situace vyžaduje. Ujistěte se, že všichni členové personálu jsou kompetentní odhalit (potenciálně) ohrožující stavy a komplikace a dokáží poskytnout účinnou pomoc a stabilizovat pacienta. Rovněž musí mít možnost konzultace s pověřeným lékařem na dálku a možnost bezpečného a efektivního předání pacienta do spádové nemocnice.
- Krok 10** **Systematicky podporujte své zaměstnance** pomocí personální strategie zaměřené na získávání odborníků oddaných svému oboru a podporu stávajících pracovníků a zajistěte všem bezpečné pracovní prostředí, uznání a podmínky, které jim umožní poskytovat ženám a jejich dětem kvalitní, propojenou a individuální péči v přátelském pracovním prostředí.
- Krok 11** **Zajišťujte návaznou péči ve spolupráci** s odborníky, institucemi a organizacemi poskytujícími návaznou péči matce i dítěti a vypracujte s těmito partnery strategii pro komunikaci, odborné konzultace a podmínky předávání klienta do péče nemocnice či specialisty.
- Krok 12** **Naplněte všech 10 kroků k úspěšnému kojení revidované iniciativy Baby_Friendly Hospital Initiative (2018)** - Ochrana, prosazování a podpora kojení v zařízeních péče o matku a dítě.